

Inspraaknota

Natuurinclusief bouwen

11 januari 2022

Inleiding

Op 28 september 2021 is de conceptregeling natuurinclusief bouwen vastgesteld. Van 1 oktober tot en met 12 november 2021 kon een ieder die dat wilde een inspraakreactie indienen op deze conceptregeling.

In totaal zijn er zes inspraakreacties ontvangen. We hebben elke inspraakreactie één op één overgenomen en voorzien van onze reactie. De inspraakreacties zijn geanonimiseerd. De indieners krijgen allen deze inspraaknota toegezonden. Daarbij geven we aan welk nummer van de inspraakreactie van hen is. Als we een onderdeel van de inspraakreactie overnemen dan geven we dat aan in de inspraakreactie. Aan het einde van dit document is een overzicht gegeven van alle zaken die we hebben verwerkt in de definitieve nota.

Inspraakreactie 1

Het valt me op dat er staat dat het niet voor de openbare ruimte geldt.

Het lijkt me net het meest haalbaar dat de openbare ruimte die door de gemeente beheerd wordt juist wel natuurinclusief "gebouwd" of ontworpen dient te worden. Daar heeft de gemeente de meeste invloed op en kan daarmee een goed voorbeeld geven. Dit dus naast de particuliere bouw.

Reactie:

De regeling focust zich op de maatregelen die getroffen kunnen worden in gebouwen, omdat het treffen van natuurinclusief bouwen maatregelen in aan, op en rondom woningen, kantoren en bedrijfspanden nog geen vanzelfsprekendheid is. Overigens heeft u gelijk dat ook in de openbare ruimte maatregelen zijn te treffen ten behoeve van natuurinclusiviteit. Dat doen wij ook al. Daar hebben we andere instrumenten voor. Via (her)inrichting en beheer zal ook de openbare ruimte steeds natuur inclusiever worden. Denk bijvoorbeeld aan het toepassen van het ambitieweb Duurzaam GWW bij (her)inrichting van de openbare ruimte, de nieuwe leidraad openbare ruimte Nieuwe Ruimte, maar ook hele concrete projecten zoals het vervangen van verharding door groen, het vergroenen van schoolpleinen, aanleg van tiny forests en het verder toepassen van ecologisch beheer. Bij projecten die wij zelf voorbereiden en uitvoeren werkt standaard een gemeentelijke ecooloog mee. Bij bouwinitiatieven van derden en particulieren niet.

Overigens bespeur ik nog een grote mate van vrijblijvendheid. Er dient aan een min. aantal punten voldaan te worden, maar niet duidelijk is hoeveel en welke maatregelen hier dan uit voort vloeien. En is er controle dat deze maatregelen uitgevoerd worden?

Reactie:

Uitgangspunt is dat, afhankelijk van de oppervlakte en bouwhoogte van het project een minimum aantal punten behaald moet worden. Het puntentotaal moet verdeeld worden over drie onderdelen. En ook voor die drie onderdelen geldt een ondergrens. Dit staat ons inziens duidelijk in de tabel weergegeven. Initiatiefnemers kunnen zelf kiezen welke maatregelen ze willen toepassen, zolang ze het minimum aantal punten per onderdeel (in, aan, om) maar behalen. Echter vinden wij het belangrijk dat er ruimte voor maatwerk is; de ene ontwikkeling is de andere niet. Vanuit de flexibiliteit kan er alsnog een zo optimaal mogelijk natuurinclusief ontwerp worden gemaakt. Afwijken van de systematiek moet altijd goed onderbouwd worden.

We passen een mix van instrumenten toe om de maatregelen (ook op langere termijn) te borgen. Zoals bij elk bouwproject vindt toezicht plaats door een bouwinspecteur. Voor juiste toepassing zal de bouwinspecteur worden geadviseerd door een ecooloog. Verder zullen we geregeld steekproeven uitvoeren om te bezien of maatregelen ook op de lange termijn worden gehandhaafd. Ook via monitoring, om de effectiviteit van de maatregelen te kunnen beschouwen, houden we de handhaving van de getroffen maatregelen in het oog.

Inspraakreactie 2

Natuurinclusief bouwen is een harde noodzaak. De komende tien jaar zal er flink gebouwd moeten worden om in de enorme behoefte aan woningen te kunnen voorzien. Dat houdt het risico in van verdere verdichting van de bebouwde omgeving en toenemende bebouwing buiten de bestaande grenzen van stad en dorp, waarbij veel natuur wordt opgeofferd.

Natuurinclusief bouwen is nodig om natuur en bouw te integreren, de biodiversiteit in de bebouwde omgeving te vergroten en te komen tot een groene, gezonde leefomgeving die zorgt voor ontspanning, verkoeling in warme perioden, afvang van fijnstof en opname van CO₂. De organisatie onderschrijft de doelen van natuurinclusief bouwen van harte.

Wij beschouwen de concept-regeling als een flinke stap vooruit in de ontwikkeling van een helder beleid op het gebied van natuurinclusief bouwen. Van belang is dat natuurinclusief bouwen niet vrijblijvend is, maar is opgenomen in het gehele traject van vergunning-verlening. Dit uitgangspunt vinden we terug in de concept-regeling. We zouden erop willen wijzen dat ook handhaving van de in de vergunning opgenomen voorwaarden van groot belang is voor het welslagen van het beleid. De gemeente zal daarvoor voldoende middelen beschikbaar moeten stellen.

De concept-regeling is nog niet af. Een aantal aspecten zal nog verder worden uitgewerkt. We waarderen het dat de nota nu in conceptvorm wordt aangeboden, dat reacties in deze fase worden ingewonnen en dat de nota onderdeel zal uitmaken van de woonmanifestatie zodat het in brede kring kan worden besproken. Tegelijkertijd dringt de tijd en is het met het oog op de komende bouwprojecten (zoals de Suikerzijde) zeer gewenst dat de nota begin 2022 definitief wordt vastgesteld.

De conceptregeling is concreet uitgewerkt in categorieën projecten, gebouwtypen en te behalen punten. Voor het behalen van de benodigde punten zijn concrete maatregelen benoemd die in tabelvorm zijn weergegeven. Daarmee is het begrip natuurinclusief bouwen helder en concreet gemaakt.

Behalve veel waardering voor de concept-regeling hebben we ook enkele verbeterpunten:

1. Er worden ambassadeursoorten genoemd: doelsoorten waarvan per zone een specifieke lijst zal worden opgesteld. Op zich kunnen we ons vinden in het benoemen van doelsoorten, zoals ook in de Gemeentelijke Ecologische Structuur zijn benoemd, maar de koppeling aan de hierboven genoemde uitwerking in categorieën en maatregelen is onduidelijk. Is het bijvoorbeeld zo dat bij de keuze van gevelgroen of groene daken een afstemming moet plaatsvinden op specifieke doelsoorten? En zo ja, hoe wordt dan in de ecologische kennis voorzien die die keuze mogelijk maakt?

Reactie:

In deze regeling focussen we ons op zowel op basisnatuur (de licht beschermde soorten) als ook de bijzondere natuur (de zwaar beschermde soorten als vleermuizen bijvoorbeeld). De maatregelen zorgen voor een plus op de omgevingswaarden en daar kunnen alle soorten van profiteren. Denk aan huismussen, merel, koolmees, egels, kikkers, vlinders, enz.. Daarnaast stellen we ook voor maatregelen te treffen voor zwaar beschermde soorten. Het eisen van gebied- en locatie specifieke maatregelen is theoretisch heel goed

maar is in een brede generieke regeling moeilijk te borgen. De doelsoorten (zoals benoemd op pagina 15 van de conceptregeling) uit het bestaande doelsoortenbeleid zijn vooral van belang voor de grotere robuuste groengebieden van de directe (openbare) omgeving van het project en moeten in de integrale projectopgave bepaald worden. De basismaatregelen van natuurinclusief bouwen faciliteert niet alleen de niet alleen de basissoorten maar zal altijd ook meerwaarde voor de SES doelsoorten opleveren. De regeling Natuur inclusief bouwen is breed en stimuleert de basisnatuur en kan de Groninger ambassadeursoorten helpen. We voegen een lijst toe van soorten die baat hebben bij natuurinclusief bouwen. Overigens is deze lijst niet onuitputtelijk. Maatwerk blijft mogelijk. Denk bv aan een kast van een kerkuil, torenvalk of een ijsvogelwand. Zulke maatregelen zullen geen effect sorteren als de omgeving daarvoor niet geschikt is.

2. We missen bij de doelsoorten een link naar de Stedelijke-/Gemeentelijke Ecologische Structuur waarin eveneens met doelsoorten wordt gewerkt. Komen de vermelde ambassadeursoorten overeen met de doelsoorten van de SES/GES in het betreffende gebied?

Reactie:

Zie onze reactie onder uw eerste opmerking.

3. Als ambassadeursoort missen we de iconische Groene Glazenmaker, samen met de waterplant Krabbescheer. Krabbescheer is een indicator voor een goede waterkwaliteit en de Groene Glazenmaker is ervan afhankelijk. Deze soorten zijn zowel voor de stad als voor de landelijke omgeving van belang.

Reactie:

Groene glazenmaker leeft in grotere waterstructuren. Er worden via deze regeling rond gebouwen geen maatregelen voorzien die impact hebben op de groene glazenmaker. De maatregelen van natuur inclusief bouwen zijn vooral gericht op gebouw- en kavelniveau. Op kavelniveau is weinig beïnvloeding voor deze specifieke soort mogelijk. Daarnaast is het wel zo dat bij grotere en locatie specifieke projecten dergelijke maatregelen als maatwerk (op advies van een ecooloog) wel gekozen kunnen worden.

4. Het verticale bos (Bosco Verticale) is opgenomen in de tabel van maatregelen, met een nader te bepalen aantal punten. Ons inziens doet de vermelding in de tabel geen recht aan de betekenis van het verticale bos, ook wel Jungleflat genoemd. Het verticale bos is doorgaans omvangrijk en heeft veel positieve impact op de omgeving (verkoeling, biodiversiteit, CO2 opname, afvang van fijnstof), veel meer dan de enkelvoudige maatregelen die in de tabel worden genoemd. Verticale bossen zijn om die redenen zeer gewenst, en bij uitstek geschikt voor de bouw in een dichtbebouwde omgeving waar verkoeling nodig is om hittestress tegen te gaan en waar op een andere manier moeilijk voor voldoende groen kan worden gezorgd. Met de ideeën voor een compacte stad is het verticale bos onmisbaar. De gemeente zelf zou het initiatief moeten nemen om te bepalen waar een of meer verticale bossen gebouwd zouden moeten worden. Een verticaal bos is bovendien een architectonisch icoon te noemen dat goed past binnen de Groningse traditie van verrassend en hoogstaand architectonisch ontwerp. In Nederland zijn steden als Eindhoven, Utrecht en Amsterdam ons voorgedaan. Laat Groningen niet

achterblijven!

Reactie:

Een verticaal bos is een aansprekende maatregel en we denken ook dat het waardevol is op het vlak van ecologie specifiek en leefkwaliteit in algemene zin. Uitgangspunt van deze regeling is dat maatregelen betaalbaar zijn. Onze inschatting is dat de kosten zodanig hoog zijn dat deze niet als basismaatregel is te beschouwen. We hebben de maatregel wel in de maatregelentabel opgenomen om initiatiefnemers erop te attenderen en te motiveren dat een dergelijke maatregel reeds toepasbaar is.

Inspraakreactie 3

1. Veel ruimte.

In de conceptregeling ligt de nadruk op 'open laten', 'ruimte geven' en 'niet dichttimmeren'. Er wordt veel aandacht besteed aan situaties waarin afgeweken kan worden van de regeling. De toon van het document wordt daarmee haast verontschuldigend. De urgentie is nergens voelbaar, terwijl we toch midden in een biodiversiteitscrisis zitten. Een paar citaten:

Juridische en beleidsmatige instrumenten zijn niet in alle gevallen het middel tegen de kwaal. Daar is vaak een spanningsveld om enige beleidsvrijheid te houden door niet te veel regels te stellen en daarmee creatieve ontwikkelingen en oplossingen de ruimte te geven versus het verdienen van geld op korte termijn..

Maatwerk: regeling die niet helemaal is dichtgetimmerd. We bieden initiatiefnemers creatieve ruimte om maatregelen te ontwikkelen en aan te dragen die niet op de maatregelenlijst staan..

Mogelijk zijn situaties voorhanden waarbij het niet mogelijk is om op alle onderdelen de punten te behalen. We stellen daarom een getrapte werkwijze voor waarmee we maatwerk vergroten. De getrapte werkwijze is als volgt:

1. punten behalen conform tabel 2.

2. punten die op een onderdeel niet behaald kunnen worden, mogen worden behaald op de overige onderdelen met als uitgangspunt dat het beoogde puntentotaal wordt behaald.

3. punten die niet behaald kunnen worden in, op/aan en direct om het gebouw kunnen ook worden behaald door het treffen van maatregelen op nabij gelegen terreinen van derden of in de openbare ruimte, dan wel op andere wijze waarin de maatregelentabel niet voorziet.

4. als ook op terreinen van derden of in de openbare ruimte het resterende deel van de punten niet behaald kunnen worden, zullen deze worden kwijtgescholden.

Deze getrapte werkwijze geeft ook ruimte om bij een integrale benadering van ontwikkelingen voorrang te geven aan thema's of onderwerpen die op een specifieke locatie prevaleren boven andere. Daarmee zeggen we niet dat natuurinclusief bouwen vrijblijvend is, maar daarmee geven we een kader waarbinnen, mits onderbouwd, vanuit een integrale benadering een afweging en keuze gemaakt kan worden.

Reactie:

In de inleiding van de conceptregeling benoemen we dat de biodiversiteit al decennia achteruit gaat en de biodiversiteit steeds meer in de belangstelling staat. Niet alleen via het beheer van stad en land, maar ook via ontwerp van openbare ruimte en bebouwing. Natuurinclusiviteit is bij bouwopgaven nog geen vanzelfsprekendheid, terwijl daar voldoende kansen te benutten zijn om de diversiteit aan soorten te verbeteren als ook behoud en versterking van populaties en soorten. De biodiversiteit vinden we een belangrijk onderdeel in de hooggewaardeerde leefkwaliteit van de gemeente. Natuur inclusief bouwen zien we als een belangrijke bouwsteen in onze ambitie om een duurzame, groene en klimaat adaptieve

gemeente te zijn en waarmee we de biodiversiteit behouden en versterken. Zoals de systematiek vermeld is het uitgangspunt dat bij een ontwikkeling de benodigde punten behaald moeten worden. De regeling is opgesteld zodat er basismaatregelen getroffen worden die de biodiversiteit bevorderen. Door omstandigheden kan het zijn dat een project onverhoopt niet de benodigde punten via de systematiek kan behalen. Om te voorkomen dat initiatiefnemers geen vrijheid meer hebben om meer te doen en betere maatregelen te treffen dan die wij als standaard hebben opgenomen, geven we enige speelruimte. Wij verwachten dat de uitzonderingsregeling slechts in enkele gevallen toegepast zou gaan worden, en dat alleen met een uitgebreide onderbouwing. Vanzelfsprekend houden we hier vinger aan de pols en is het een van de aspecten die wordt meegenomen in de evaluatie.

2. Behoud van groen.

‘Geldende beleidsregels ten aanzien van beschermen van houtopstanden richten zich op behoud waar het kan en compensatie als behoud niet mogelijk is in plaats van het vergroten van biodiversiteit of toevoegen van het groen.’

Dit lijkt me een niet bestaande tegenstelling. Zonder ‘behoud’ is *vergroten* van biodiversiteit of *toevoegen* van groen niet mogelijk, dan blijft het gaten vullen.

Voor het onderdeel ‘direct om het gebouw’ geldt dat we een aantal generieke maatregelen omschrijven. Deze zijn aangevuld met voorbeelden van hoe die generieke maatregel is in te vullen. Dit doen we enerzijds om de keuzevrijheid te vergroten en meer maatwerk toe te kunnen passen. Anderzijds schatten wij in dat het via een vergunningenstelsel erg lastig is om zeer specifieke maatregelen als een inheemse boomsoort of type kruidenvegetatie af te dwingen, hierop toe te zien en handhaven.

Er worden punten toegekend aan behoud van houtopstanden. Als ik het goed begrijp, krijg je voor het kappen van 40% van de aanwezige, vergunning-plichtige houtopstanden 6 punten. (Probeer dat maar eens uit te leggen op een gemiddeld schoolplein.) Bovendien is er uitruil tussen de verschillende maatregelen mogelijk. De kans is dus levensgroot dat de keuze veelvuldig zal vallen op ruimtebesparende maatregelen. Geveltuintjes en klimplanten zijn als extra toevoeging gunstig voor de biodiversiteit, maar dat gaat niet op als ze de plaats van houtopstanden innemen. Allerlei diersoorten hebben die houtopstanden en juist ook de bijbehorende ruimte op de grond, hard nodig.

De maatregelen rond het vergroenen van daken zullen (en moeten) deels in de weg worden gezeten door zonnepanelen. Zorgen voor een gunstige leefomgeving is natuurlijk veel moeilijker dan het inbouwen van insectenstenen en nestkasten. De kans lijkt groot dat de balans tussen huisvesting en voedselbronnen zoek zal raken. Het onderdeel ‘direct om het gebouw’ vraagt mijns inziens dan ook veel meer aandacht. Specifieke maatregelen zijn misschien lastig qua afdwingen, toezicht en handhaving, maar als de omstandigheden rond het gebouw niet goed zijn, hebben de andere maatregelen weinig zin.

Reactie:

Via de regeling proberen we het behoud van bomen te stimuleren. Het behoud van alle vergunningsplichtige bomen levert een aanzienlijk aantal punten op; dit neemt af naarmate er minder bomen behouden kunnen worden. Deze maatregel levert verhoudingsgewijs veel punten op.

Naast deze regeling natuurinclusief Bouwen hebben wij nog andere instrumenten om bomen te behouden, zoals de nadere regels ten aanzien van kap van houtopstand/bomen. In deze nadere regels leggen we de nadruk op boombehoud. Sinds 2021 is de compensatieplicht bij ruimtelijke ontwikkelingen verzaamd, met niet het aantal bomen maar kroonvolume het uitgangspunt. Ook is het opstellen van een bomeneffectanalyse verplicht. In deze analyse moeten de alternatieven voor boombehoud bij een ruimtelijke ontwikkeling inzichtelijk worden gemaakt. De alternatieven worden meegenomen in een integrale afweging.

Groene daken en zonnepanelen gaan goed samen. Onderzoek wijst uit dat het rendement van zonnepanelen hoger is wanneer er een groen dak onder ligt. Daarnaast versterken zonnepanelen in combinatie met een groendak ook de biodiversiteit zo blijkt uit onderzoek omdat er meer micromilieus ontstaan.

Naast afdwingen via deze regeling willen we ook inzetten op informeren en stimuleren. Nut en noodzaak van natuurinclusief wordt daarmee uitgelegd, maar ook de manier waarop inwoners en ondernemers een bijdrage kunnen leveren. Daarbij kunnen we inzoomen op de verscheidenheid aan maatregelen die direct om het gebouw toegepast kunnen worden.

4 Angst voor de kosten

De toon is opvallend voorzichtig. Hogere bouwkosten zullen waarschijnlijk in het niet vallen bij de kosten die het verlies aan biodiversiteit gaan opleveren als er niet drastisch wordt ingegrepen. Angst voor de kosten kan ervoor zorgen dat juist grotere projecten, waarbij de natuur-inclusieve verplichtingen oplopen, worden ontzien. Verwijzingen naar *maatwerk, afwegen, mits onderbouwd*, doen het ergste vrezen. Een gevolg van maximeren van de kosten zou zelfs kunnen zijn dat projecten worden opgeschaald, zodat de meerkosten aan natuur inclusieve maatregelen wegvallen. Eén groot project zou financieel gunstiger kunnen zijn dan meerdere kleine projecten, terwijl voor de biodiversiteit waarschijnlijk het omgekeerde geldt.

Teveel ruimte in de regelgeving kan vergroening tegenhouden. De gemeente hoefde zestig duizend vierkante meter aan gekapte houtopstanden op het Suikerterrein niet (financieel) te compenseren dankzij heel 'redelijke' regelgeving. Toch zal het verlies ergens moeten worden opgevangen. Zestig duizend Groningers zullen een vierkante meter aan groen moeten planten om de door de gemeente gekapte houtopstanden te 'vergoeden'. En dan nog is de kans groot dat het hortensiaatjes worden die qua ecologische waarde niet in de buurt komen van de wilgen die gekapt zijn. Juist grote verliezen zijn lastig op te vangen. De bereidheid van initiatiefnemers van grote projecten om (veel) meer te betalen voor een groenere samenleving zal moeten worden afgedwongen.

'We vinden dat een regeling natuur inclusief bouwen geen hoge kosten met zich mee moeten brengen.

Om de bouwkosten vanwege de toepassing natuurinclusieve maatregelen niet te veel te laten stijgen onderzoeken we hoe we de kosten van natuurinclusieve maatregelen kunnen gaan maximeren en hoe nemen we dat op in de regeling.

Uit de analyse is gebleken dat de kosten van het toepassen van natuurinclusieve maatregelen bij woningbouwlocaties tussen de 0,30 en 1,25% van de totale bouwkosten bedragen.

Natuurinclusief bouwen is goed voor vastgoed en gezondheid.

Voor de gemeentelijke economie is het van belang dat de regeling natuurinclusief bouwen de groei van de werkgelegenheid en vestigen van bedrijvigheid niet belemmerd.'

Reactie:

Uit onze analyse is gebleken dat, ongeacht de grootte van het project, de kosten van de natuur inclusieve maatregelen dicht bij elkaar liggen. Hoe de kosten voor het toepassen van natuur inclusieve maatregelen zich verhouden tot de totale bouwkosten is van vele aspecten afhankelijk. Het is niet nog direct te concluderen dat kleinere projecten per definitie meer biodiversiteit opleveren dan grotere projecten. Grotere projecten moeten meer punten behalen en daarom ook meer maatregelen toepassen. Maar we vinden uw stelling interessant en willen hier in onze evaluatie dan ook aandacht aan schenken.

Naast onze ambitie om de gemeente te vergroenen zijn er tal van andere ambities die kosten met zich meebrengen. We vinden het ook van belang dat er in de gemeente betaalbare woningen zijn voor onze huidige en toekomstige inwoners. Daarom hebben we ook oog voor de financiële kant van deze regeling.

5. Waarom staan er alleen groene vinkjes bij Wnb achter de nestkasten voor gierzwaluwen, huismussen en vleermuizen? De Wet natuurbescherming verplicht toch ook tot beschermen van leefomgeving?

Aspect	Nr.	Maatregel	Punten	Minimale eis grond gebonden	Extra punten mogelijk door	Kosten	Eenheid	Wnb	Koelte	Water-buffering	Energie
In het gebouw	1	beperkte lichtuitstraling	1	geen lichtbron aanwezig aan of bij gebouw		-	per stuk				
	2	nestplek gierzwaluw	1	1 per woning	Verdubbeling nestkasten, verdubbeling punten	€ 50	per stuk	✓			
	3	nestplek huismus	1	1 per woning	Verdubbeling nestkasten, verdubbeling punten	€ 50	per stuk	✓			
	4	zomerverblijf vleermuis	1	1 per woning	Verdubbeling nestkasten, verdubbeling punten	€ 250	per stuk	✓			
	5	winterverblijf vleermuis	0	niet van toepassing bij grond gebonden	Niet van toepassing	€ 250	per stuk	✓			
	6	Insectsteen	1	3 per woning	Verdubbeling insectsteen, verdubbeling punten	€ 115	per stuk				
	7	maatregel ontworpen door initiatiefnemer	ntb	afhankelijk van de maatregel		ntb					
	8	Special: nestplek divers (rossdaart, vliegenvanger, kauw, enz.)	1	1 per woning	Verdubbeling nestplekken, verdubbeling punten	€ 50	per stuk				
	9	Special: nestkom huiszwaluw	1	1 per woning	Verdubbeling nestkommen, verdubbeling punten	€ 50	per stuk				
Op aan het gebouw	10	groen dak, sedum	1	minimaal 20% van dakoppervlak met minimum van 6 m ² , waterretentie 50-60%	Per 20% oppervlakte extra, verdubbelt het aantal punten. 40% is 2 punten, 60% is 3 punten enz.	€ 75	per m ²		✓	✓	✓
	11	groen dak, kruiden	2	minimaal 20% van dakoppervlak met minimum van 6 m ² , waterretentie 55-80%	Per 20% oppervlakte extra, verdubbelt het aantal punten. 40% is 4 punten, 60% is 6 punten enz.	€ 85	per m ²		✓	✓	✓
	12	groen dak, incl. heesters	3	minimaal 20% van dakoppervlak met minimum van 6 m ² , waterretentie 60-70%	Per 20% oppervlakte extra, verdubbelt het aantal punten. 40% is 6 punten, 60% is 9 punten enz.	€ 140	per m ²		✓	✓	✓
	13	groen dak, incl. struiken	4	minimaal 20% van dakoppervlak met minimum van 6 m ² , waterretentie 70-95%	Per 20% oppervlakte extra, verdubbelt het aantal punten. 40% is 9 punten, 60% is 12 punten enz.	€ 165	per m ²		✓	✓	✓
	14	groen dak, incl. kleine bomen	5	minimaal 20% van dakoppervlak met minimum van 6 m ² , waterretentie > 95%	Per 20% oppervlakte extra, verdubbelt het aantal punten. 40% is 10 punten, 60% is 15 punten enz.	€ 190	per m ²		✓	✓	✓
	15	Gevelgroen	1	minimaal 10% van muurlengte benutten, minimaal 2 klimplanten per woning	Elke 10% extra en daarmee een verdubbeling van het aantal klimplanten verdubbelt het aantal punten.	€ 30	per stuk		✓		
	16	maatregel ontworpen door initiatiefnemer	ntb	afhankelijk van de maatregel							
	17	Special: groen in permanente bakken op/aan balkon (Bosco Verticale)	ntb	?		?					
Direct om het gebouw	18	Special: schelpendak voor visdiefjes en scholeksters	1	minimale oppervlakte 25 m ² , van 5 bij 5 meter	Bij verdubbeling van de oppervlakte, verdubbelt ook het aantal punten	ntb	m ²				
	19	inpassing kapvergunningsplichtige houtopstanden	10	Alle bestaande kapvergunningsplichtige houtopstanden worden behouden zijn	Per 20% kap worden 2 punten in mindering gebracht. Min. 80% behoud = 8 punten, min. 60% = 6 punten.	-			✓	✓	✓
	20	inpassing bestaande waterelementen	1	plan waarin integratie en optimalisatie van bestaande waterelementen zijn opgenomen							
	21	optimaliseren bestaande waterelementen	Zie a, b en c	elke invulling van a t/m c levert 1 punt op als wordt voldaan aan de eisen							
	21a	optimaliseren waterelement: natuurvriendelijke oever	1	minimaal 10 meter, talud 1:4	Verdubbeling afstand, verdubbeling punten.	€ 1.800	10 m ¹				
	21b	optimaliseren waterelement: floatland	1	minimale maat is 2 bij 1 meter, 1 per waterelement	Verdubbeling oppervlakte of aantal is verdubbeling punten.	€ 1.330	Per stuk				
	21c	optimaliseren waterelement: oeverrol	1	minimale maat is 3,0 * 0,3 meter.	Verdubbeling oppervlakte of aantal is verdubbeling punten.	€ 1.330	Per stuk				
22	geveltuin grondgebonden	2	2,5 m ² per woning, breedte van 50 cm, alleen als woning direct grenst aan openbare ruimte	Verdubbeling van de oppervlakte levert een verdubbeling van de punten op.	€ 100	per 2,5 m ²		✓	✓		
23	overharde tuin/privéruimte	1	minimaal 20% van totale onbebouwde oppervlakte is	Verdubbeling van de oppervlakte levert verdubbeling	-			✓	✓		

Reactie:

We snappen dat de afkorting Wnb in de tabel tot verwarring leidt. Het is de bedoeling om in de tabel aan te geven welke maatregelen in het kader van een generieke ontheffing uit de Wet natuurbescherming ook al toegepast kunnen worden. De maatregelen die eventueel bij een generieke ontheffing toegepast moeten worden gelden dan ook voor de regeling natuurinclusief bouwen. We passen de tabel hierop aan en zorgen voor een duidelijkere toelichting in de tekst.

6. Misschien onnodig om te zeggen, maar de 'kritiek' is natuurlijk opbouwend bedoeld en ik ben me ervan bewust dat ik een leek ben op het gebied van regelgeving. Ik spreek enkel mijn zorgen uit. Alle complimenten voor het initiatief!

Reactie:

Uw input en zorgen worden gewaardeerd. Juist via de inspraakprocedure kunnen er nieuwe en andere argumenten en ideeën en verfrissende invalshoeken worden meegegeven om zo tot een beter en breder gedragen eindproduct te komen.

Inspraakreactie 4

Allereerst gefeliciteerd met het eerste concept Natuurinclusief bouwen, een mooi streven om de biodiversiteit en leefbaarheid in de bebouwing groter te maken. Mijns inziens worden hiermee de stappen gezet. Dat gezegd hebbende nog wel een aantal vragen vanuit de organisatie kant en een vanuit een persoonlijke perspectief.

Allereerst de opmerkingen van de organisatie:

- Er worden ambassadeurssoorten genoemd. Kan er per soort worden aangegeven worden deze in die categorie hoort? Of kan verwezen worden naar een ander document? Waarom is de Koraalmeidoorn zo belangrijk? Is er nog een relatie met doelsoortenrapport van Koeman en Bijkerk (2015; ref 2015-023), want we missen nog een aantal interessante soorten, zoals groene glazenmaker en dwergmuis.

Reactie:

Een tabel van maatregelen gekoppeld aan beoogde soorten voegen we toe. Het kan een toegevoegde waarde hebben in de voorlichting, bijvoorbeeld via een website of brochure, over de toe te passen maatregeling.

Waar het kan proberen we ook in struik en boomsoorten verschil te maken. De gewone éénstijlige meidoorn wordt vaak standaard aangeplant als de enige meidoorn soort. Maar de koraal meidoorn is veel zeldzamer en kan evengoed worden aangeplant.

Groene glazenmaker leeft in grotere watersystemen. Er worden rond gebouwen geen maatregelen voorzien die impact hebben op de groene glazenmaker. Zulke maatregelen horen bij een groter watersysteem en kunnen als projectopdracht gelden. De maatregelen van natuur inclusief bouwen zijn vooral gericht op gebouw- en kavelniveau. Op kavelniveau is weinig beïnvloeding voor deze specifieke soort mogelijk. Daarnaast is het wel zo dat bij grotere en locatie specifieke projecten dergelijke maatregelen als maatwerk (op advies van een ecooloog) wel gekozen kunnen worden. Hetzelfde geldt voor grotere kruidenvegetaties. Kortom, de door u genoemde soorten hebben vooral focus op de openbare ruimte.

- Daar op voortbordurend. De relatie tussen ambassadeurssoorten en maatregelen wordt niet benoemd. Welke soort profiteert bij welke maatregel (en in hoeveel mate) of andersom; welke maatregelen beïnvloeden de populatie van welke soorten?

Reactie:

Zie onze reactie op de eerste opmerking.

- Er wordt voorzichtig gemeld dat er nog bekeken wordt hoe de maatregelen effect hebben. Dat lijkt me niet zo moeilijk, kwestie van een goed monitoringsplan opstellen. Die ambitie mag je best uitspreken. Daar kan je zelfs burgers bij betrekken (onderzoeksvraag) met aantrekkelijke dashboards o.i.d.

Reactie:

We gaan nog een monitoringsplan opstellen. Uw suggesties zullen we daarin betrekken.

Samenvattend, als je kijkt naar dit plan en de inspiratie (Den Haag) zit er nogal wat hiaten tussen. Die kunnen niet alleen ontstaan zijn door evaluaties. Die zorgen er namelijk meestal voor dat dergelijke plannen verrijkt worden i.p.v. afgeslankt (dat lijkt hier namelijk wel het geval).

Reactie:

Zoals aangegeven is de regeling van Den Haag het vertrekpunt geweest. Wij kunnen ons niet vinden in uw standpunt dat de Groningse regeling daar een afgeslankte versie van is. Wij hanteren hogere puntenaantallen voor de verschillende projectgroottes, met een daarbij behorende ambitie. In tegenstelling tot Den Haag gaan we de regeling planologisch borgen en daarmee is de regeling in Groningen wel afdwingbaar. We hebben de kosten van de regeling in kaart gebracht. We bieden initiatiefnemers de mogelijkheid om zelf maatregelen aan te dragen. Daarmee stimuleren we ook op creatieve en innovatieve maatregelen. Een dergelijke vrijheid geeft de regeling van Den Haag niet. Onlangs heeft de gemeente Den Haag een evaluatie gehouden met betrekking tot hun oorspronkelijke regeling. Ze hebben daar bijvoorbeeld de keuze gemaakt om ook een strikte zonerings los te laten, omdat deze in de praktijk niet werkt.

Tenslotte: Een persoonlijke opmerking. Dat dit concept enorm veel op het plan van Den Haag lijkt, is een understatement. Het zou chique zijn om de oorspronkelijke opstellers (Arcadis en in het bijzonder Max Klasberg) hierover eerst in te lichten (al dan niet via de oorspronkelijke opdrachtgever) of ze te benoemen alvorens deze nagenoeg afgeslankte kopie in de openbaarheid te brengen.

Reactie:

In de inleiding van de conceptregeling is aangegeven dat we het wiel niet opnieuw gaan uitvinden, maar vooral willen voortborduren op de goede voorbeelden in Nederland. In het proces is vanzelfsprekend een aantal keren contact geweest met de gemeente Den Haag (opdrachtgever van Arcadis voor het opstellen van de Haagse regeling). Gemeente Den Haag is akkoord gegaan met het gebruiken van hun regeling.

Inspraakreactie 5

Allereerst: onze complimenten voor het feit dat Groningen in navolging van Den Haag een norm voor Natuurinclusief Bouwen (NIB) opstelt die opgenomen zal gaan worden in het omgevingsplan en onderdeel zal uitmaken van het vergunningsverlenings-proces waardoor er een heldere relatie met bijvoorbeeld het SMP en de Wnb ontstaat. We hebben ook de indruk dat er over de norm is nagedacht. We maken bij deze gebruik van de mogelijkheid tot inspraak.

Positief:

1. *We vinden het zeer verstandig om veel punten (10) toe te kennen aan het behoud van bestaande houtopstanden.*

Bomen en de daarbij behorende bodemstructuren hebben decennia nodig om tot wasdom te komen. Voor vleermuizen zijn (insectenrijke, inheemse) bomen belangrijk als foerageer-mogelijkheid, als vliegroute, als afscherming tegen licht en (sommige soorten) als verblijf.

Reactie:

Waarvan akte.

2. Het treft ons ook aangenaam dat het hoofdstuk groene daken en waterretentie goed is uitgewerkt, uitgebreider dan in het Haagse voorbeeld. Met name daken met heliofytenfilters vinden wij interessant. Voor vleermuizen zullen deze en andere groene daken een interessant jachtgebied kunnen vormen. Op dit ogenblik staat dit heliofytendak nog in de kinderschoenen en wij hopen dan ook de gemeente Groningen dit dak in de gemeente zal promoten. Kan hier niet via Grunn dak of anderen een standaardpakket van gemaakt worden dat ook voor bestaande bedrijven en voor particulieren bereikbaar is?

Reactie:

Voor de regeling hebben wij als uitgangspunt genomen dat maatregelen die we voordragen bewezen effectief dienen te zijn. Zoals u zelf aangeeft staat een heliofytendak nog in de kinderschoenen. Vandaar dat wij deze maatregel vooralsnog niet opnemen. Wij zullen de ontwikkelingen volgen, ook in het kader van het Groninger Water en Rioleringsplan.

3. In de huidige situatie wordt vaak veel geïnvesteerd in het doen van vooronderzoek, terwijl de stappen die daadwerkelijk een toegevoegde waarde voor de ecologische situatie, zoals uitbreiding van ecologisch gebied, mitigatie en compensatie minder uit de verf komen. Deze norm zou die balans aanzienlijk kunnen verbeteren.

Reactie:

Vooronderzoeken, conclusies en adviezen zijn vrijwel altijd gericht op wettelijk zwaar beschermde soorten (wet natuurbescherming). De voorgestelde regeling gaat uit van stimuleren en richt zich zowel op licht beschermde en zwaar beschermde soorten. Een aantal voorgestelde maatregelen hebben betrekking op de zwaar beschermde soorten.

Vragen, opmerkingen en tekortkomingen

1. In het Haagse voorbeeld (Max Klasberg, 2018) is vanaf pagina 58 een toelichting opgenomen waarin de relatie tussen maatregel en ecologisch doelstelling uit de doeken wordt gedaan. In de Groningse versie ontbreekt deze context volledig. Het waarom en het ten behoeve van welke soorten/ ecosystemen en binnen welke context blijft in de lucht hangen. We vinden deze toelichting absoluut essentieel.

Reactie:

Een dergelijke tabel nemen we als bijlage op in de definitieve versie.

2. Er is zeer recent een landelijke evaluatie gemaakt van NIB. Zie opmerking drie. Deze nota en de daarbij behorende nota 'Op weg naar Basiskwaliteit Natuur' (Biesmeijer K. e.a., Naturalis 2021) zijn zeer recent. Het lijkt ons belangrijk dat de aanbevelingen uit deze beide rapportages door gemeente Groningen worden betrokken bij de NIB.

Reactie:

Dank voor het attenderen op dit rapport. Met de regeling deze regeling bevorderen we de basisnatuur. Zie tevens onze reactie op uw derde opmerking.

3. In de aanbestedingsbrief voor de Tweede Kamer behorende bij de landelijke evaluatie van NIB "analyse knelpunten natuurinclusief bouwen", ambient 2021, www.flolegal.nl staat expliciet op pagina 7 dat uitgegaan moet worden van een basiskwaliteit van de natuur. Een doelsoortenbeleid schiet volgens deze nota tekort. Dwz voor nu nog algemene soorten dienen de condities verbeterd te worden en in het kielzog daarvan worden ook de condities voor zeldzamer soorten verbeterd. Op welke wijze denkt de gemeente invulling te geven aan deze basiskwaliteit?

Reactie:

Wij veronderstellen dat u verwijst naar de definitie in het rapport Basiskwaliteit van de Natuur van Naturalis in plaats van de landelijke evaluatie van Ambient, Ruimte-vormen en Flo Legal. De maatregelen uit onze regeling natuur inclusief bouwen hebben een gunstig effect op algemene en op specifieke soorten. De maatregelen die we direct om een gebouw voorstellen hebben een positief effect op de basisnatuur. In de categorie aan/op en in het gebouw worden ook de zeldzamere soorten bediend.

4. Het is niet duidelijk op welke wijze erop toe gezien wordt dat de maatregelen goed uitgevoerd worden en functioneel blijven
 - Welke nazorgperiode is van toepassing op de maatregelen? Wat gebeurt er als er een boom of struik doodgaat. Idem wanneer er andere soorten en diktes aangeplant worden dan waarop de punten gebaseerd zijn? Of wanneer de bomen die gehandhaafd zouden worden na verloop van tijd toch worden gekapt? Vlinderidylles niet goed worden gemaaid of ingezaaid, vleermuis- en gierzwaluwverblijven niet goed worden aangebracht.
 - Wij stellen een termijn van vijf jaar actief toezicht voor
 - en het lijkt ons vanzelfsprekend dat er toezicht en ondersteuning bij de uitvoering van een ecooloog is die verstand van de toe te passen maatregelen heeft. Vooral in de beginperiode waarbij ervaring nog niet aanwezig is. The devil is in the detail.

Reactie:

De maatregelen in het kader van natuurinclusief bouwen dienen een langdurige en bestendige toepassing te hebben. Inboet van bomen en struiken is vanzelfsprekend en zullen we in de voorlichting opnemen. Toezien en handhaving doen we op verschillende manieren.

We passen een mix van instrumenten toe om de maatregelen (ook op langere termijn) te borgen. Zoals bij elk bouwproject vindt toezicht plaats door een bouwinspecteur. Voor juiste toepassing zal de bouwinspecteur worden geadviseerd door een ecoloog. Verder zullen we geregeld steekproeven uitvoeren om te bezien of maatregelen ook op de lange termijn worden gehandhaafd. Ook via monitoring, om de effectiviteit van de maatregelen te kunnen beschouwen, houden we de handhaving van de getroffen maatregelen in het oog. In de voorlichting besteden we aandacht aan hoe een maatregel is toe te passen. Uiteindelijk is de initiatiefnemer aan zet voor de juiste toepassing van maatregelen en kan zo nodig daar een ecoloog bij betrekken.

5. In het concept staat dat de gemeente een evaluatiemoment inbouwt. Dat vinden we erg verstandig. Los daarvan lijkt het ons noodzakelijk om een monitoring te regelen net als bij de SMP. Dwz de basiskwaliteit natuur in het NIB-gebied te volgen en te borgen.

Reactie:

Evaluatie en monitoring zullen inderdaad aan bod komen na vaststelling.

6. Als vraag staat opgenomen budget en personeel in de gemeentelijke organisatie. Zonder voldoende toezicht, handhaving, budget en kennis bij de gemeentelijke organisatie zal de NIB waarschijnlijk niet functioneren. Wij beschouwen dit dus als een noodzakelijke randvoorwaarde.

Reactie:

Wij zien informeren, stimuleren, toezien op de juiste toepassing, handhaving, monitoring en evalueren als de mix om de regeling tot een succes te maken.

7. Hoe wordt de samenhang tussen de verschillende projecten geborgd? Hoe voorkom je bijv. dat steeds de goedkoopste/gemakkelijkste maatregelen worden genomen waardoor alsnog soorten gaan uitsterven? Hoe borg je samenhang tussen projecten van verschillende opdrachtgevers en bouwers en binnen een groot project. Nodig voor bijv. leefgebied van egels, merels, vliegrouetes vleermuizen, foerageergebieden enz. Het lijkt ons de rol van de gemeente om toezicht te houden opdat de verschillende ecosystemen en de daarin levende doelsoorten inderdaad kunnen blijven bestaan.

Reactie:

Uitgangspunt is dat de regeling een mix van maatregelen laat toepassen die zorgen voor voedsel, veiligheid en voortplanting. Elk project moet deze mix in zich hebben om een vergunning te verkrijgen. Maatregelen die worden toegepast moeten zich bewezen hebben. De maatregel gaat in principe niet over met uitsterven bedreigde en zwaarder beschermde soorten (zie daarvoor o.a. SMP en GO) . Die worden door nationale en provinciale wetgeving beschermd. Natuur inclusief bouwen zet in op stimuleren van de

biodiversiteit. In de voorlichting over deze regeling zullen we aandacht vestigen op de functies van leefgebieden.

We gaan de toegepaste maatregelen monitoren om inzichtelijk te maken wat de effecten zijn. Het monitoringsprogramma moeten we nog opstellen en zullen daarbij onder andere kijken naar de wijze van monitoren in het kader van Soortmanagementplan (in het kader van de generieke ontheffing Wnb).

8. Het lijkt ons als zodanig zinnig om een lijst met doelsoorten te hebben (zie echter punt 3: basiskwaliteit). We missen wel een aantal essentiële soorten, zoals de meervleermuis. Voor deze rode lijst-soort is Groningen een essentiële schakel tussen Friesland en Groningen.

Reactie:

Elke ruimtelijke ontwikkeling moet aan de Wet Natuurbescherming voldoen. Deze regeling gaat niet over soortbescherming. Het gaat om het creëren van voorzieningen voor soorten ten aanzien van voedsel, veiligheid en voortplanting. Natuurinclusieve maatregelen kunnen uiteindelijk ook positieve effecten hebben voor soorten zoals de meervleermuis.

9. In de tekst bij doelsoorten staat het begrip zones. Wat zijn zones? Hebben deze een relatie met de grondsoorten?

Reactie:

We snappen dat u het begrip zones niet kunt duiden. De tekst waar u naar verwijst heeft betrekking op het reeds bestaande doelsoortenbeleid. Op dit moment is alleen een doelsoortenbeleid voor het grondgebied van de voormalige gemeente Groningen. In de tekst doelen we op deze zones of deelgebieden. We passen de tekst hierop aan.

10. Zoals al is opgemerkt, wordt er op dit ogenblik relatief veel geïnvesteerd in onderzoeken vooraf. Is de gemeente bereid om de resultaten van de in haar opdracht verrichte onderzoeken te laten opnemen in de NDFF en ook andere partijen te stimuleren om hetzelfde te doen. Deze informatie zou voor partijen betrokken bij de NIB zeer nuttig zijn.

Reactie:

Aan alle (gecertificeerde) onderzoekers die in opdracht van de gemeente Groningen natuurdata verzamelen vragen we om deze door te sturen naar het NDFF. Ook inwoners kunnen waarnemingen doorgeven aan waarneming.nl. Daarmee wordt steeds meer bekend over de biodiversiteit in de gemeente.

11. In de NIB worden doelsoorten aan de gemeente gerelateerd. Waarom niet aan het type gebouw? Of doelverblijven per type gebouw? Of omgeving. In de Amsterdamse brochure 'natuurinclusief bouwen in 20 ideeën' staat bijvoorbeeld op pagina 44 een overzicht waarin kompasrichting van de muur, hoogte van een gebouw en type begroeiing gerelateerd worden aan maatregelen en te verwachten soorten

Reactie:

Voor een deel is het juist wel gekoppeld aan een gebouw door maatregelen te kiezen die

overall succesvol kunnen zijn. De grootte en locatie van een gebouw zijn echter specifiek. Een bedrijfshal heeft een heel andere vorm, techniek en plek. Maatwerk kan de eventueel unieke soorten daar een plek geven. Denk aan een kerkuil, torenvalk, akkerkruidenrand of visdiefjes dak.

12. In de NIB zijn openbaar groen, kunstwerken en bruggen uitgesloten. We begrijpen dat het lastig is om deze onder dezelfde regeling op te nemen, maar we constateren wel dat juist ook hier nog veel te winnen valt. We denken daarbij aan het toepassen van voldoende insectenrijke inheemse soorten in het openbaar groen, verlichting op de juiste hoogte met zo min mogelijk uitstraling naar de omgeving, ruimte voor vleermuizen in bruggen, aan bermen en de omgeving van kunstwerken. Op welke wijze zorgt de gemeente dat ook hier de ecologie voldoende op de kaart staat? Op pagina 11 staat hierover een onderzoeksvraag. We nemen aan dat met openbaar groen in deze vraag wordt bedoeld groen met voldoende ecologische waarde dwz. inheemse, insectenrijke soorten.

Reactie:

Ook in de openbare ruimte zijn maatregelen te treffen ten behoeve van natuurinclusiviteit. Via ontwerp en beheer zal ook de openbare ruimte steeds natuur inclusiever worden, bijvoorbeeld door het toepassen van het ambitieweb Duurzaam GWW en de leidraad openbare ruimte Nieuwe Ruimte bij (her)inrichting van de openbare ruimte, het vergroenen van schoolpleinen, aanleg van tiny forests, ecologisch beheer, enz..

Voor wat betreft de onderzoeksvraag op pagina 11 gaan we primair uit van de hoeveelheid groen in de openbare ruimte, waarbij we altijd inzetten op een invulling en bijbehorend beheer die voldoende ecologische waarde garandeert.

Afhankelijk van de locatie, de bodem en het ontwerp kan meer of minder inheems groen worden toegevoegd. Inheems groen is niet altijd een noodzaak maar wel groen dat de natuurwaarden verhoogd.

13. In de NIB staat een onderzoeksvraag betreffende kleine projecten. De opstellers constateren dat er nogal een grote bandbreedte is voor “klein project” De onderzoeksvraag betreffende kleine projecten lijkt ons terecht. In de onderzoeksvraag op pag. 9 staat een opmerking over particulieren bij niet vergunningsplichtige activiteiten. Wij vinden deze vraag nog onvoldoende uitgewerkt. Vallen bijvoorbeeld ook particuliere woningverbeteringen onder deze regeling? En hoe zit het met verduurzaming van buurten door groepen particulieren? Deze vergunningsplichtige maar moeilijk handhaafbare activiteiten pakken op dit ogenblik regelmatig verkeerd uit voor vleermuizen.

Reactie:

Op niet vergunningplichtige werkzaamheden, die niet in beeld zijn bij de gemeente, kunnen wij vanuit vergunningsprocedures geen invloed uitoefenen door bijvoorbeeld maatregelen te eisen en daarop te handhaven. We kunnen alleen inzetten op een goede informatievoorziening en stimuleren, maar dan is het nog geen zekerheid dat iedereen wordt bereikt. In onze informatievoorziening willen we ook aandacht hebben voor dat wat initiatiefnemers kunnen doen voordat ze starten met (renovatie)werkzaamheden.

Bijvoorbeeld door goed te letten op sporen die kunnen duiden op aanwezigheid van bepaalde soorten en hoe hiermee is om te gaan.

14. Wij vragen ons af hoe precies de NIB zich in de praktijk gaat verhouden tot bijv de WnB bij renovatie. De kans bestaat dat particulieren en bedrijven ten onrechte veronderstellen dat zij klaar zijn indien zij zich aan de NIB houden. En zo bijvoorbeeld bij dakrenovatie of isolatie een kolonie laatvliegers over het hoofd zien. Wij willen graag opmerken dat bij renovatie van daken met sneldekkers (RBB pannen uit de jaren 70-80) het ERG belangrijk is om de entree voor laatvliegers naar de nokbalk etc open te houden, dat zijn vrijwel de enige daken waar ze onder willen/kunnen zitten, maar om dat te bereiken is er een gericht protocol nodig want die moderne dakdekkers maken anders alles pot dicht. Zie ook pag 17 bijzondere situaties in beeld? Het lijkt ons daarom verstandig om voor particulieren en renovatie een aparte regeling te maken.

Reactie:

De Wet natuurbescherming regelt de soortenbescherming. De provincie is bevoegd gezag als het gaat om de Wet natuurbescherming en moet dus toezien en handhaven op activiteiten die beschermde natuurwaarden kunnen aantasten. Dat neemt niet weg dat wij hier ook op letten in voorbereidingen van projecten en vergunningaanvragen Natuurinclusief bouwen moet de biodiversiteit in algemene zin versterken of stimuleren. Een aanvraag zal altijd op de Wet natuurbescherming getoetst moeten worden. Bij de aanvraag omgevingsvergunning kijkt VTH dan niet alleen naar uitvoerbaarheid van de aanvraag in termen van de wet, maar ook aan natuur inclusief bouwen. Het is dus en en. Taak voor ecoloog van de aanvrager en voor VTH/ecologisch adviseur VTH om te voorkomen dat natuur inclusief bouwen en de Wet natuurbescherming met elkaar gaan botsen. Zoals onze reactie bij opmerking 13 zetten we in op informatievoorziening.

15. Overigens viel het ons op dat Groningen 1000 m2 als klein project beschouwd en Den Haag 500 m2. Wat is daar de reden voor?

Reactie:

De systematiek van de gemeente Den Haag hanteert de term footprint. Het gaat daar dus over de afdruk van een gebouw. In onze regeling hanteren we de grootte van een kavel, ook omdat het toepassen van maatregelen om het gebouw onderdeel is van natuurinclusief bouwen. Onze benadering is anders en daarom moeilijk met elkaar te vergelijken.

16. In de maatregelentabellen staan inheemse soorten opgenomen. Wij missen een lijst met soorten die als inheems gelden en als inspiratie kunnen dienen. De lijst ambassadeurssoorten achten wij hiervoor onvoldoende. We missen bijvoorbeeld een belangrijke soort als de haagbeuk, maar ook de zuurbes en de inheemse vogelkers. Wat ons betreft komt er een uitgebreidere lijst waaruit geput kan worden. Voor vleermuizen zijn vooral de insectenrijke soorten, zoals wilgen van belang. We zouden dan ook graag deze toevoeging opgenomen willen zien.

Reactie:

*Een uitgebreidere lijst kan gemaakt worden maar zal voor meerdere soortgroepen worden gemaakt en niet alleen voor vleermuizen.
Bovendien is zo'n lijst nooit compleet. Het zal een indicatieve lijst zijn, die weliswaar goed kan helpen om plannen concreter te maken.*

17. Bij groene daken in de tabellen mist de opmerking betreffende beplanting. We zouden die graag toegevoegd zien.

Reactie:

We zullen in de tabel opnemen dat bij voorkeur inheemse beplanting wordt toegepast.

18. We zijn blij met de groene daken en geveltuinen, maar onlangs kwam ons ter ore dat er bij daktuinen ook pakketten met turf worden gebruikt. De CO₂-uitstoot door turfwinning is zeer groot en de natuurvernietiging ook. Het lijkt ons dan ook wenselijk dat de gemeente partijen verplicht tot turfvrije aanleg van daken en geveltuinen. Zie <https://www.velt.be/nieuws/potgrond-zonder-turf>

Reactie:

We onderzoeken of we dit aspect kunnen opnemen als duurzame inkoopvoorwaarde in onze eigen projecten, subsidieregeling groene daken en als uitgangspunt voor toe te passen groene daken via natuurinclusief bouwen. We zullen in onze voorlichting over de regeling het aspect dat u aandraagt ook benoemen. Uiteindelijk zullen er ook aanbieders moeten zijn die dergelijke groendaken kunnen leveren en aanleggen.

19. In de Groninger versie is een postzegeltuin 100 m² en in de Haagse versie 250 m². Waarom geen twee niveaus. De tuinen van 250 m² met slechts 20% verharding en bankjes en een betere eco-structuur door het toepassen van extra maatregelen voor egels, zoals niet verwijderen van bladafval en het toepassen van takkenrillen 3 punten.

Reactie:

De oppervlakte die wij benoemen is een minimum oppervlakte, dus groter mag ook. De ecologische waarde is afhankelijk van de invulling van de oppervlakte. Als suggestie nemen we op dat een postzegeltuin kan bestaan uit 20 % bomen, 30% struikgroen, 30 % kruiden en/of 10 % water.

- 20.

Reactie:

Er is geen opmerking geplaatst in de inspraakreactie. We houden de nummering uit de inspraakreactie aan om verwarring te voorkomen.

21. We vinden de vlinderydille te beperkt omschreven. Om een geschikte biotoop voor vlinders te zijn, dienen de geschikte waardplanten aanwezig te zijn voor rupsen, zonnige plekken, geschikte nectarhoudende bloemen. Voor wilde bijensoorten gelden ook nogal wat eisen. Veel soorten vliegen maar een paar honderd meter en hebben binnen deze afstand nestgelegenheid en geschikte inheemse beplanting nodig gedurende een groot deel van het jaar bloeit. Vaak zijn dat ook bomen of struiken.

Reactie:

In de maatregelentabel nemen we een verwijzing naar de definitie van de Vlinderstichting op.

22. Het is ons onduidelijk of bij de groene daken looproutes meetellen als groen. Kunt u dat verduidelijken?

Reactie:

Ons uitgangspunt is dat alles wat verhard is op het dak niet groen is en dus niet meetelt in de gestelde eis.

23. In de Groningse NIB is de rustzone voor fauna bij water niet opgenomen die wel vermeld staat in het Haagse voorbeeld. We zouden deze graag opgenomen zien

Reactie:

Primair richt de regeling zich met maatregelen op de kavel. De door u genoemde maatregel is bij voorkeur toe te passen in de openbare ruimte. We nemen deze maatregel nu niet op; dat neemt niet weg dat deze niet door de initiatiefnemer kan worden toegepast. De regeling biedt namelijk ook ruimte om andere maatregelen toe te passen.

24. in de NIB is het element verlichting marginaal uitgewerkt. Voor vleermuizen is vooral ook het aanlichten van groen schadelijk. Ook de lichtkleur is van belang. We zouden dit element graag beter uitgewerkt willen zien. Zie ook

<https://bouwnatuurinclusief.nl/images/global/Factsheets-maatregelenvleermuizen-VERLICHTING-digitaal.pdf>

Reactie:

In onze voorlichting zullen we meer aandacht schenken aan dit onderwerp, bijvoorbeeld hoe je het beste met verlichting kan omgaan als het gaat om richting, uitstraling, kleur, intensiteit, enz. We nemen daar geen harde maatregelen over op.

Inspraakreactie 7

De biodiversiteit in en rond de stad Groningen staat onder druk. In het landelijk gebied zien we met bijvoorbeeld het NNN agrarisch natuurbeheer en inzet van particulieren pogingen om de natuur te versterken met wisselend succes. In de bebouwde kom zien we in de gemeente Groningen dat zowel bij de gemeente als haar inwoners biodiversiteit op de agenda staat. Ook met wisselend succes. De Stedelijke Ecologische Structuur is vooralsnog niet juridische verankerd. Bestaande natuurwaarden staan in toenemende mate onder druk door grote bouwambities in de komende jaren. Deze spanning nemen wij als natuurorganisaties al waar op diverse plekken. Tegelijkertijd zien we de potentie om (binnen de compacte stad gedachte) met de nieuwe ontwikkelingen op de plank ecologie te versterken. De gemeente Groningen herbergt mooie voorbeelden waar ecologie en stedelijke ontwikkeling hand in hand gaan, zoals de wijk Drielanden, campagnes zoals operatie Steenbreek en eetbaar Groningen en het nog aan te leggen Zuiderplantsoen Met Vitamine G en het uitvoeringsprogramma is er meer in petto.

Waarom deze regeling

Met deze regeling wil de gemeente Groningen een brede bijdrage aan biodiversiteit realiseren via alle ruimtelijke ontwikkelingen. De regeling is specifiek bedoeld voor gebouwen, zowel met functie wonen als bedrijven of maatschappelijke functies. We zijn bijzonder verheugd om te zien dat de gemeente deze regeling heeft opgezet. Hiermee kan de gemeente grip krijgen op de ecologische impact van nieuwe gunningsplichtige ontwikkeling door eisen aan de voorkant te stellen.

Maatwerk, evaluatie en betrokkenheid

We zien een maatwerkaanpak. Dat biedt kansen in alle complexe ontwikkelingen. Niet altijd is een standaard maatregel effectief. We zijn wel benieuwd of de flexibiliteit in de puntenscore niet als escape kan worden gezien door de ontwikkelaars als punten uiteindelijk kunnen worden kwijt gescholden. Hoe wordt bepaald dat er genoeg inspanning gedaan is? Anderzijds zou het kunnen dat initiatiefnemers op positieve manier creatief groene maatregelen gaan toevoegen. We zijn erg benieuwd naar hoe dit zich ontwikkelt. Al met al zien we deze regeling als een avontuurlijke pilot.

Reactie:

Ontwikkelaars moeten altijd gemotiveerd aangeven waarom zij een aantal punten willen laten kwijtschelden. Dat betekent onder andere uitleggen waarom maatregelen niet toepasbaar zijn. Uiteindelijk zal bij de toetsing van een vergunningaanvraag beoordeeld worden of er inderdaad voldoende inspanning is verricht. Een ecooloog zal onder andere kijken de onderbouwing juist is of dat er op onderdelen toch maatregelen zijn te treffen.

Het is dan ook goed te zien dat evaluatiemomenten zijn ingebouwd. Met het evalueren lopende de regeling maar ook na inwerkingtreding kan de regeling in de praktijk worden getoetst en bij worden gestuurd richting een werkbare regeling voor initiatiefnemers en gewenst effect op de stedelijke ecologie. Met een regeling die actueel blijft kan recente innovatie altijd worden meegenomen. Het lijkt ons ook van belang dat de groene organisaties die actief zijn in en rond de stad via het gemeentelijk natuuroverleg betrokken blijven bij de ontwikkeling ervan en feedback kunnen geven.

Reactie:

Vanzelfsprekend zal het evaluatieproces ook met de organisaties van het gemeentelijk natuuroverleg worden besproken.

Stimuleren en kansen optimaal benutten

We zijn enthousiast over de stimulerende werking die uitgaat van de regeling. Hiermee kan biodiversiteit worden bevorderd, maar vaak hebben de maatregelen een keur aan andere effecten, zoals tegengaan van klimaatstress, isolatie en een gezonde leefomgeving. Om kansen optimaal te benutten lijkt het ons verstandig als initiatiefnemers worden gewezen op ecologische meerwaarde als de kans zich voordoet, bijvoorbeeld bij een strategisch belangrijke ligging t.o.v. de SES of bijvoorbeeld bestaande vestiging van stedelijke natuur. Het vergt tijd en zorgvuldigheid om deze kansen te signaleren en te verzilveren.

Reactie:

In de maatregelentabel benoemen we juist bestaande elementen met een ecologische waarde waarmee we aangeven dat het behoud belangrijk is. Daar hebben we overigens ook instrumenten als het kapbeleid en de bomeneffectanalyse voor. Tevens worden alle ruimtelijke ontwikkelingen getoetst op de Wet natuurbescherming. Zoals bij uw organisatie bekend hebben we de ambitie om bij de actualisatie van de Gemeentelijke ecologische structuur ook een planologische borging te organiseren.

Inbedding in beleid

De inbedding van het beleid zal via de Omgevingswet verlopen (treedt vooralsnog in werking per 1 7 2022). De Omgevingswet biedt straks verschillende instrumenten die kunnen worden gebruikt om 'natuurinclusief bouwen' toe te passen en te stimuleren. Via beleidsregels (zoals nu voor ligt) of een programma. Een programma vraagt weer concrete acties en doelen voor de gemeente. Het meest voor de hand is het opnemen van regels in het Omgevingsplan (opvolger bestemmingsplan) door in de regels voorwaarden op te nemen voor de activiteit 'bouwen'. Aangegeven wordt dat ook voor de activiteiten 'slopen' en 'aanleg' regels kunnen worden opgenomen voor behoud en uitbreiding van natuur/ biodiversiteit. In de concept-regeling wordt helaas nog geen voorbeeld gegeven van deze concrete toepassing in een omgevingsplan. We onderschrijven de onderzoeksvragen. De overgangsregeling maakt dat het invoeren van de regeling realistisch is en dat initiatiefnemers hier niet plotseling mee worden geconfronteerd. De regeling haakt mooi in op de generieke ontheffing op de Wet Natuurbescherming van de woningbouwcorporaties.

Gedegen mankracht, kennis en handhaving

Bij het kopje Toetsen, toezien en handhaven wordt aangegeven dat het takenpakket van de afdeling Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving zal groeien. Dit lijkt ons een belangrijk aandachtspunt. Hoe gaat de gemeente Groningen zorgen voor een gedegen doorloop van de regeling zelf, maar ook toezien op een juiste uitvoering en instandhouding van de gerealiseerde maatregel? Welke nazorgperiode wordt gehanteerd? Goed toezicht en handhaving is belangrijk voor het succes en effect van de regels.

Aangegeven wordt dat VTH medewerkers waar nodig worden geschoold om de maatregelen en uitvoering goed te beoordelen. Naast voldoende capaciteit, is ook het kennisniveau en de competenties van medewerkers, belangrijk voor het

succes.

Reactie:

De toetsing van de vergunningsaanvragen worden beoordeeld door ecologen, zoals dat bij andere aanvragen ook het geval is. We kunnen ons voorstellen dat toezicht op de (juiste) toepassing van de maatregelen onderdeel wordt van de eindoplevering van een ruimtelijke ontwikkeling door een bouwinspecteur die wordt begeleid door een ecooloog. Voor sommige maatregelen is het nodig om geruime tijd na deze eindoplevering nogmaals toezicht te houden op de toepassing van groene maatregelen, zoals het toepassen van gevelgroen, haagbeplanting en bomen.

Communicatie

Er is aandacht voor de communicatie. We denken dat het op juiste manier informeren van mensen die met de regeling in aanraking komen essentieel is voor het slagen ervan. Een website kan de basis hiervoor zijn, maar wellicht is het (zeker in de beginperiode) nodig om initiatiefnemers echt op gang te helpen. Onherroepelijk zijn er initiatiefnemers die zich geen raad weten bij het uitzoeken en realiseren van natuurinclusieve maatregelen. Is het mogelijk hen op weg te helpen middels maatwerk advies en contacten? Dit kan ook voorkomen dat er pragmatisch geshopt wordt in de lijst van maatregelen zonder te zorgen voor daadwerkelijke ecologische winst. De gemeente doet er goed aan hier aandacht aan te geven.

Reactie:

Wij denken net als u dat we in de beginperiode zowel op algemene informatie, bijvoorbeeld via een website, als ook op specifieke ondersteuning moeten investeren. Belangrijk is dat de ondersteuning en de informatie makkelijk vindbaar is.

Overigens denken we dat vooral bij grotere ontwikkelingen vaak al een ecooloog door de initiatiefnemer wordt ingeschakeld.

Beheer

Waar we nog weinig aandacht voor zien, en ook een bekende valkuil is bij de aanleg van groen is dat de kwaliteit hiervan is gewaarborgd in een beheerplan. Per maatregel verschilt het belang hiervan, maar we zien het slagen van de regeling voor een groot deel afhankelijk van een door de initiatiefnemer zelf opgesteld beheerplan, en ook aandacht voor de kosten die hierbij komen kijken.

Reactie:

Wij gaan ervan uit dat eigenaren zelf de meerwaarde inzien van het juiste beheer om de investering te laten renderen. We zullen onderzoeken hoe we deze component kunnen meenemen in de algemene communicatie. Maar ook dit aspect kan in een evaluatie worden beoordeeld.

Bestaande natuur

We zien dat er aandacht is voor bestaande natuur. We kunnen het belang hiervan niet genoeg benadrukken. Ik hoop dat de maatregelen hierin waterdicht zijn. Het zou toch een drama zijn als bestaande natuur wordt verwijderd om plaats te maken voor natuur die voor de initiatiefnemer de gewenste punten oplevert. Ik hoop dat als deze voorbeelden zich

voordoen de gemeente de regeling bijstelt om aantasting van bestaande natuur verder te voorkomen. Ook hier is maatwerk weer essentieel. Bestaande ecosystemen kunnen middels maatregelen via deze regeling worden versterkt mits deze kansen in beeld zijn en worden verzilverd.

Reactie:

Zie onze reactie onder de alinea 'Stimuleren en kansen optimaal benutten'.

Tot slot

We zijn enthousiast over de ambitie en eerste opzet van regeling Het lijkt een groot avontuur, maar met alertheid op signalen tijdens de aanvang durf om bij te stellen en aandacht voor o.a. bestaande natuur begeleiding van initiatiefnemers en handhaving zien we de kans voor grote impact op de biodiversiteit in de gemeente Groningen.

Ook namens organisaties in onze achterban laten we weten graag betrokken te blijven bij de ontwikkeling van de regeling.

Opname in definitieve versie

We nemen de volgende zaken op in de definitieve versie van de regeling natuur inclusief bouwen.

- We voegen een lijst toe van soorten die baat hebben bij natuurinclusief bouwen.
- We snappen dat de afkorting Wnb in de maatregellentabel tot verwarring leidt. Het is de bedoeling om in de tabel aan te geven welke maatregelen in het kader van een generieke ontheffing uit de Wet natuurbescherming ook al toegepast kunnen worden. De maatregelen die eventueel bij een generieke ontheffing toegepast moeten worden gelden dan ook voor de regeling natuurinclusief bouwen. We passen de tabel hierop aan en zorgen voor een duidelijkere toelichting in de tekst.
- Een tabel van maatregelen gekoppeld aan beoogde soorten voegen we toe.
- We zullen een tabel opnemen met daarin de relatie tussen maatregel en ecologisch doelstelling.
- Het begrip zones in het kader op pagina 15 over de Groningse ambassadeurssoorten is lastig te duiden. Deze tekst heeft betrekking op het reeds bestaande doelsoortenbeleid. Op dit moment is alleen een doelsoortenbeleid voor het grondgebied van de voormalige gemeente Groningen. In de tekst doelen we op deze zones of deelgebieden. We passen de tekst hierop aan.
- We zullen in de maatregellentabel opnemen dat bij voorkeur inheemse beplanting wordt toegepast.
- Als suggestie nemen we op dat een postzegeltuin kan bestaan uit 20 % bomen, 30% struikgroen, 30 % kruiden en/of 10 % water.
- In de maatregellentabel nemen we bij de maatregel 'vlinderidylle' een verwijzing naar de definitie van de Vlinderstichting op.